

Podíl nevýkonných úvěrů u podniků klesnul (!), u domácností stagnuje. Polovina firemních úvěrů je v cizí měně.

Komentář České bankovní asociace k vývoji vkladů, úvěrů a nevýkonných úvěrů za leden 2022 dle statistik ČNB

Autor: Miroslav Zámečník, hlavní poradce České bankovní asociace
Praha, 3. března 2023

Ani začátek roku ve znamení Zajíce nepřinesl do bankovní statistiky jakékoli výrazné zhoršení schopnosti dlužníků splácet své závazky vůči bankám. Vzhledem k tomu, v jak turbulentním hospodářském turbulentním prostředí se české hospodářství pohybuje, by se dalo očekávat, že zejména u nefinančních podniků bude otisk situace negativní, a to v nikoli v řádu desetinek, ale celých procentních bodů.

Z bankovní statistiky pravidelně zveřejňované Českou národní bankou (ČNB) však vyplývá, že ke konci ledna bylo u nefinančních podniků evidováno pouze 3,28 % nevýkonných úvěrů, tedy meziměsíční pokles z 3,41 %, v korunovém vyjádření jde o pokles téměř o jednu miliardu korun na 41,1 miliardy Kč. Naopak celkový objem podnikových půjček meziměsíčně stoupl o 18,6 miliardy korun na 1 255 miliard. Z tohoto nárůstu ovšem 15,6 miliardy připadá na půjčky v eurech, jichž je v přepočtu již za více než 566 miliard korun. Rozdíl mezi úroky u korunových a eurových úvěrů tak způsobuje, že téměř polovina firemních úvěrů je dnes v cizí měně.

Naopak domácnosti včetně živnostníků se do eurových půjček nehrnou, vzhledem ke kurzovému riziku by ani nedávaly smysl, výjimku tvoří ti, kteří mají v zahraniční měně i příjmy.

Domácnosti opatrné v půjčkách, kdo může, nadále spoří

Ochablý hypoteční trh se pak promítá (vzhledem k tomu, že půjčky na bydlení u domácností naprosto dominují se 78 %), i do slabé dynamiky úvěrů obyvatelstvu obecně. Ty meziměsíčně stouply o necelé tři miliardy korun na 2 050,4 miliardy, přičemž v případě živnostníků už třetí měsíc mírně klesají a jsou nižší i v celoročním porovnání (o dvě procenta). Nadále je možno chválit kvalitu portfolia, **hypotéky jsou po splatnosti víc jak 90 dnů jen v 0,58 % celkového objemu**, i **spotřebitelské bankovní půjčky jsou obsluhovány s podílem těch nevýkonných pod 4 %**, a **půjčky živnostníkům s 5,13 % podílu nevýkonných jsou o více než procentní bod níže, než před rokem**.

Jestli něco vzrostlo výrazně, pak firemní vklady, které zaznamenaly meziměsíční **vzestup o vysokých 49 miliard**, počítáno v korunách i cizí měně, zatímco **u domácností (bez živnostníků) byl růst jen něco přes půl procenta, tedy o 16,5 miliardy korun**. Celkový objem u domácností je ovšem podstatně **mohutnější než u těch firemních, a to o jeden a tři čtvrtě bilionu korun**.

Vývoj úvěrů a vkladů (v mil. Kč)

Období	Nefinanční podniky		
	vklady	úvěry	rozdíl
31.1. 2023	1 415 959,1	1 255 015,1	160 944,0
31.12.2022	1 366 959,7	1 236 635,8	130 323,9
31.12.2021	1 308 877	1 190 673	118 204
31.12.2020	1 217 934	1 123 034	94 900

Zdroj: ČNB (ARAD), vklady a úvěry rezidentů dle sektorového hlediska (Kč + cizí měna)

Vývoj úvěrů a vkladů (v mil. Kč)

Období	Domácnosti – živnosti			Domácnosti – obyvatelstvo		
	vklady	úvěry	Saldo	vklady	úvěry	saldo
31.1. 2023	142 221,7	46 260,8	95 960,9	3 191 753,5	2 050 401,1	1 141 352,4
31.12. 2022	143 566,4	46 584,5	96 981,9	3 175 253,7	2 047 474,9	1 127 778,8
31.12. 2021	171 035	47 641	123 394	3 020 385	1 948 112	1 072 273
31.12. 2020	166 284	47 008	119 276	2 822 763	1 763 145	1 059 618

Zdroj: ČNB (ARAD), vklady a úvěry rezidentů dle sektorového hlediska (Kč + cizí měna)

Komentář Miroslava Zámečnicka, hlavního poradce ČBA:

I v lednu překvapila až nečekaně dobrá kvalita úvěrového portfolia v Česku působících bank, což s přihlédnutím k okolnostem opravdu před půl nebo tři čtvrtě rokem nikdo nepředpokládal. Budme tomu rádi, stejně jako faktu, že podíly nevýkonných úvěrů jsou nízké jak v mezinárodním srovnání (podobné jako v Rakousku nebo Německu), tak i z historického hlediska.

Souhrnné statistiky neposkytují plastický pohled na finanční pozici jednotlivých domácností a firem, nicméně nadále platí, že jak firmy, tak domácnosti včetně živností mají v bankách uloženo více prostředků, než kolik jim dluží, a nadále velmi dobře splácejí.

Vývoj nevýkonných úvěrů

	Prosinec 2011	Prosinec 2020	Prosinec 2021	Prosinec 2022	Leden 2023
Domácnosti, spotřební úvěry	11,3 %	5,08 %	4,67 %	3,91 %	3,95 %
Domácnosti, hypoteční úvěry	3,09 %	0,88 %	0,74 %	0,57 %	0,58 %
Podniky	8,2 %	4,15 %	3,84 %	3,41 %	3,23 %

(Zdroj: ČNB (ARAD))

O autorovi komentáře

Miroslav Zámečník je český ekonom a publicista. Absolvoval Vysokou školu ekonomickou v Praze a později se věnoval studiu na Georgetown University ve Washingtonu. V letech 1994 až 1998 byl zástupcem České republiky ve Světové bance, v letech 2000 až 2001 pracoval ve vedení Revitalizační agentury a Konsolidační banky. Jako člen Národní ekonomické rady vlády (NERV) spolupracoval na protikrizových opatřeních.

Mimo svou konzultantskou praxi v současnosti působí jako hlavní poradce České bankovní asociace. Ve svém volném čase se věnuje „birdwatchingu“, pozorování ptáků v přírodě.

O České bankovní asociaci

Česká bankovní asociace (ČBA) je dobrovolné sdružení 32 bank působících v České republice a reprezentuje tak 99 % trhu. Již 30 let podporuje nejen rozvoj bankovního sektoru, ale i celé ekonomiky a všeobecné finanční gramotnosti. ČBA je členem Evropské bankovní federace (EBF).

Více informací na www.cbaonline.cz.

Dotazy posílejte na
radek.salsa@cbaonline.cz